
УДК 347.965-055.2(091)

Н. В. Аніщук

ЖІНКИ В АДВОКАТУРІ КРАЇН ЄВРОСОЮЗУ НА ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ

Постановка проблеми. Актуальність обраної теми полягає у тому, що на початку нового тисячоліття відзначається фемінізація юридичної професії, зокрема адвокатури, що відбувається у руслі інших змін, які спостерігаються і в інших сферах – від медицини до військової служби. У сучасному світі участь у судовому процесі жінки як адвоката нікого вже не здивує. Між тим, жінкам знадобилося багато століть для того, щоб отримати рівні права з чоловіками, що відкрило їм перспективу реалізувати себе в різних сферах життєдіяльності суспільства, зокрема в юридичній діяльності, в якій професія адвоката посідає важливе місце. Сьогодні роботодавці, партнери та клієнти обирають юриста вже не за статевою ознакою, а виходячи із професійних умінь, навичок та попередніх досягнень. Сучасна юриспруденція ламає усі гендерні стереотипи. Пов'язано це із процесом емансипації жінок, яка охопила всі сфери життєдіяльності суспільства.

Останнім часом у більшості країн Євросоюзу відбувається фемінізація юридичної професії, зокрема, зростає кількість жінок в адвокатурі. Сьогодні вони обрали курс на забезпечення рівних прав та можливостей в адвокатурі. Досвід цих країн, на нашу думку, може бути корисним для розвитку вітчизняної адвокатури у контексті гендерного питання. Адже сучасна Україна, як і більшість країн Євросоюзу, обрала шлях побудови паритетної демократії. У сучасній Україні жінки становлять близько 70% адвокатського корпусу [1, с. 32].

Актуальність обраної теми значною мірою зумовлена і мірою розробки проблеми. Аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання цієї проблеми і на які спирається автор, дає підставу стверджувати, що сьогодні у вітчизняній юридичній науці поки що бракує фундаментальних розробок із проблеми адвокатури як об'єкта гендерного аналізу. Не применшуючи ролі та значущості розроблень правознавців із «жіночої адвокатури» – С. Ворошилової, О. Єременко, О. Нестерцової-Собакар, Г. Решетникова, Г. Усеїнової, А. Яшина та ін. – усе ж необхідно

визнати, що проблема реалізації жінками професії адвоката у країнах Євросоюзу, висвітлення її у контексті гендерного аналізу недостатньо досліджена в юридичній науці. Усе вищенаведене зумовило вибір теми і мети дослідження, його наукову новизну і практичне значення.

Метою статті є здійснення гендерного аналізу адвокатури у контексті проблеми реалізації жінками професії адвоката у країнах Євросоюзу на початку ХХІ ст., що зможе по-новому в рамках проблеми забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків розкрити сутність цього правового інституту.

Виклад основного матеріалу дослідження. Серед країн Євросоюзу щодо кількості жінок-адвокатів пальма першості належить Італії. Так, станом на 2012 р. у Італії нараховувалося 233 852 адвокатів, серед них жінок було 107 720, тобто 46% [2].

У країнах Євросоюзу на шляху фемінізації адвокатури перебуває Великобританія. Ця країна посідає друге місце серед країн Євросоюзу за кількістю жінок-адвокатів. У 2012 р. у цій країні всього адвокатів було 175 463, серед яких жінок – 78 005. У 2011 р. в адвокатурі Англії і Уельсу усього адвокатів було 159 524, серед них жінок-адвокатів – 70 180 (44%); у 2012 р. у Північній Ірландії усього адвокатів було 2 657, серед них жінок-адвокатів – 1 248 (47%); у 2012 р. у Шотландії усього адвокатів було 13 282, серед них жінок-адвокатів – 6 576 (49,5%) [3].

У Великобританії згідно з дослідженням, проведеним у 2013 р. міжнародною рекрутинговою компанією “Laurence Simons”, 48% адвокатів і 28% партнерів юридичних фірм становлять жінки [4]. Отже, у цій країні фактично половиною адвокатів є представниці слабкої статі. Ще в 1960-ті роки ХХ ст. їх було всього 25% [5].

Щоправда, у цій країні жінки-адвокати отримують менше заробітної плати, аніж чоловіки-адвокати. Наприклад, у Великобританії жінки-юристи отримують за свою працю оплату, що становить 68% грошових засобів, які виплачуються чоловікам-юристам, у середньому – половину їхньої бонусної винагороди [6].

Є заходи, які мають допомогти виправити гендерну нерівність в адвокатурі. Наприклад, у Великобританії планують розвивати віддалену роботу та використання гнучкого графіку. Таку практику пропонується застосовувати як норму до всіх статей [7].

Серед країн Євросоюзу професія адвоката є популярною у жінок Іспанії. За кількістю жінок-адвокатів Іспанія посідає третє місце, поступаючись Великобританії та Італії. Так, у 2011 р. в Іспанії усього адвокатів було 180 869, серед яких жінки становили 72 709 (40%) [8].

В Іспанії професія адвоката надає можливість жінкам зробити блискучу професійну кар'єру. Прикладом може бути Анна Паласіо (Ana Isabel de Palacio del Valle-Lersundi) (народилась у 1948 р.), яка свою професійну кар'єру розпочинала як адвокат. Вона стала першою жінкою в історії Іспанії на посаді Міністра зовнішніх справ у 2002–2004 р. До цього Анна Паласіо була обрана депутатом Європарламенту, а потім головою Комісії

із правових питань і віце-президентом Європарламенту. У 2000 р. «Уолл-Стріт Джорнал» включив її до 12 найвпливовіших жінок у світовій політиці [9].

Серед країн Євросоюзу лідером щодо найбільшої кількості жінок-адвокатів є Німеччина. Із кожним роком професія юриста, зокрема адвоката, приваблює усе ширше коло німецьких жінок, які успішно реалізують себе у цьому напрямі. Так, у Німеччині в 1961 р. жінки-адвокати становили 2% від загальної кількості адвокатів, у 1971 р. – 4,5%, у 1981 р. – 8%, у 1989 р. – 14,7%, у 1995 р. – 19,3%, у 2001 р. – 25,3%, у 2009 р. – 31,08%, у 2011 р. – 32,04% [10]. Станом на 2012 р. у Німеччині нараховувалося 158 426 адвокатів, серед них жінок було 51 585, тобто 32,5% [11].

Проблема із нерівною заробітною платою адвокатів також простежується у цій країні. Так, у Німеччині чоловік-юрист отримує 15,86 євро, а жінка-юрист – 12,55 євро на годину [12].

Фемінізація юридичної професії охопила й сучасну Францію. Так, станом на 2010 р. у цій країні всього юристів було 50 314, серед них жінок – 25 408 (50%) [13]. Професія адвоката приваблює французьких жінок. Так, у Франції у 2002 р. жінки становили 46% від загальної кількості записаних до адвокатури, а в 2012 р. ця цифра зросла до 51,9%. Звіт Національної ради адвокатських палат у Франції дає таку інформацію: у сучасній Франції жінки приносять адвокатську присягу раніше 30 років. Середній же вік жінки-адвоката – 40,4 років [14].

Серед країн Євросоюзу близькими до гендерної рівності в юридичній професії є Бельгія, Люксембург, Ірландія. Так, наприклад, у 2010 р. у Бельгії усього адвокатів було 19 631, серед них жінок – 9 399 (48%) [15]. У 2012 р. у Люксембурзі всього адвокатів – 1 923, серед них жінок – 868 (45%); в Ірландії усього адвокатів – 11 825, серед них жінок – 5 646 (48%) [16].

Щодо Ірландії слід зазначити, що у цій країні професія адвоката дозволила двом ірландським жінкам просунутись у своїй кар'єрі до посади президента цієї країни. Так, Мері Робінсон (Mary Robinson) (народилась у 1944 р.) стала першою жінкою в Ірландії, яку було обрано президентом цієї країни (1990–1997 рр.), а з часом верховним комісаром ООН із прав людини (1997–2002 рр.). Свою професійну кар'єру вона розпочала як адвокат. У 1967 р. стала баристером Королівської корпорації баристерів м. Дубліна, а в 1968 р. – магістром права Гарвардського університету. У 1980 р. стала старшим адвокатом. Протягом 20 років гідно засідала у Сенаті. Мері Робінсон називають ірландською Індірою Ганді [17].

Наступницею Мері Робінсон на посаді президента Ірландії (1997–2011 рр.) стала Мері Макаліз (Mary McAleese) (народилась у 1951 р.), яка також, як і попередня президент, є адвокатом. Вона стала другою в історії Ірландії жінкою-президентом. Вищу юридичну освіту отримала у Королівському університеті у Белфасті. Розпочинала свою кар'єру як адвокат [18].

Висвітлюючи питання розвитку «жіночої адвокатури», варто звернути увагу на Нідерланди. Наприкінці минулого століття, у 1990 р., у цій країні

кількість жінок-адвокатів становила 31% від усіх зареєстрованих у країні [19]. У 2012 р. у Нідерландах усього адвокатів – 16 942, серед них жінок – 7 206 (42,5%) [20].

Нідерланди стали першою країною у Європі, де з'явилася жінка-адвокат у хіджабі: голландська жінка турецького походження Фаміле Фатма Арслан (Famile Fatma Arslan) (народилась у 1971 р.), яка з 2002 р. займається захистом обвинувачених у судах Нідерландів. У 2008 р. про її професійні успіхи розповів американський журнал "Time", який опублікував її портрет на першій сторінці. Після цього Арслан стала прикладом для мусульманської молоді в Європі. Фаміле Фатма Арслан веде справи у сфері цивільного права, захищає права іноземців, торгівлі, сімейні справи, а також веде серйозні кримінальні справи [21].

Серед країн Євросоюзу фемінізація адвокатури охопила також Грецію та Португалію, де жінки-адвокати домінують у цьому напрямі. Так, наприклад, у 2012 р. у Греції усього адвокатів – 21 776, серед них жінок – 12 228 (56%); у Португалії усього адвокатів – 27 870, серед них жінок – 14 484 (52%) [22].

Серед країн Євросоюзу близькою до гендерної рівності в юридичній професії, зокрема адвокатури, є Мальта. Так, наприклад, у 2010 р. в Мальті всього юристів – 974, серед них жінок – 381 (39%) [23]. У 2011 р. в Мальті всього адвокатів – 767, серед них жінок – 259 (34%) [24].

Інтерес до професії адвоката проявляють жінки на Кіпрі. Наприклад, у 2012 р. на Кіпрі всього адвокатів – 2 424, серед них жінок – 1 126 (46%). Курс на фемінізацію адвокатури взято у жінок-кіпріток. Справа навіть дійшла до того, що на Кіпрі жінки-адвокати поставили вимогу щодо зміни їхнього дрес-коду у суді. Так, наприклад, у 2005 р. жінкам-адвокатам на Кіпрі було надано право носити брюки у суді. Це право було визнано їхніми колегами-чоловіками, однак не без деяких скарг із боку останніх. Вимогу жінок-адвокатів надати їм право носити брюки на роботі було надано на розгляд Верховного суду наприкінці 2004 р. У січні 2005 р. Верховним Судом було схвалено рішення, згідно з яким жінкам-адвокатам тепер дозволено носити замість спідниць чорні брюки. Самі жінки-адвокати вважають, що їм усе ж слід дотримуватися класичного стилю і не носити занадто обтягуючі брюки, чорні джинси тощо. Тим паче, що Верховний суд попередив їх, що тканина і стиль пошиву брюк мають відповідати критеріям доброго смаку [25].

Серед постсоціалістичних країн Євросоюзу заслуговує на увагу Словенія, у якій яскраво простежується фемінізація адвокатури. Так, наприклад, у 2012 р. у Словенії усього адвокатів – 824, серед них жінок – 593 (72%) [26].

Фемінізація адвокатури простежується й у Латвії. Так, у 2012 р. у цій країні всього адвокатів – 1 350, серед них жінок – 675 (50%) [27].

Близькими до гендерної рівності в адвокатури є постсоціалістичні країни Євросоюзу: Польща, Угорщина, Болгарія. У 2010 р. у Польщі всього юристів було 40 167, серед яких жінки становили 17 959, тобто 45% [28].

В Угорщині станом на 2011 р. нараховувалося 12 381 адвокатів, серед них жінок було 5 416, тобто 44% [29].

У Болгарії професія адвоката є популярною серед жінок. Так, у 2012 р. у цій країні всього адвокатів – 11 829, серед них жінок – 5 671 (47%) [30]. Професія адвоката надає можливість болгарським жінкам зробити блискучу професійну кар'єру. Наприклад, професор, адвокат Єкатерина Трендафілова (Ekaterina Trendafilova) (народилась у 1953 р.) у 2005 р. була обрана на посаду судді до Міжнародного кримінального суду. Вищу юридичну освіту отримала в 1977 р. у Софійському університеті, із 1995 р. – адвокат вищого рангу. Професор Трендафілова є одним із найбільш відомих спеціалістів у сфері кримінального судочинства [31].

Загалом у більшості постсоціалістичних країн Євросоюзу кількість жінок-юристів не перевищує 50% від загальної кількості юристів. Так, наприклад, у 2010 р. у Румунії усього юристів – 15 862, серед них жінок – 6 586 (42%) [32]. У 2012 р. в Естонії усього адвокатів – 792, серед них жінок – 341 (43%); у Литві всього адвокатів – 1 796, серед них жінок – 672 (37%) [33].

Близькими до гендерної рівності в юридичній професії є й такі постсоціалістичні країни Євросоюзу, як Чехія та Словачія. Так, наприклад, у 2012 р. у Чехії усього адвокатів – 9 730, серед них жінок – 3 670 (38%); у Словачії усього адвокатів – 5 296, серед них жінок – 2 136 (40%) [34]. У 2010 р. у Хорватії усього юристів – 3 474, серед них жінок – 1 197 (34%) [35].

Безумовно, у країнах Євросоюзу поступово зростає кількість жінок-адвокатів. Проте, незважаючи на загальні тенденції щодо фемінізації юридичної професії, адвокатура залишається переважно професією для чоловіків, у якій вони домінують порівняно із жінками. Факти свідчать про те, що існують країни Євросоюзу, де зберігається гендерна нерівність в адвокатурі. Наприклад, в Австрії жінки найменше представлені в адвокатурі. Так, у 2012 р. в Австрії усього адвокатів – 5 715, серед них жінок – 1 050 (18%) [36].

Адвокатура із «чоловічим обличчям» простежується також у тих країнах Євросоюзу, які, як не дивно, прийнято вважати країнами фемінізму: Швеції, Фінляндії та Данії. У цих країнах чоловіки-юристи становлять більшість у світі юридичної професії – 70–80 % від загальної кількості юристів. Так, наприклад, у 2012 р. у Швеції усього адвокатів – 5 146, серед них жінок – 1 310 (22%); у Фінляндії усього адвокатів – 1 927, серед них жінок – 497 (26%); у Данії усього адвокатів – 5 828, серед них жінок – 1 775 (30%) [37]. Отже, статистика свідчить, що «жіноча адвокатура» не приваблює скандинавських жінок.

Утім, у скандинавських країнах Євросоюзу, незважаючи на низький рівень зайнятості представниць «слабкої статі» в юридичній професії, зокрема в адвокатурі, можна навести позитивні приклади на шляху фемінізації жінок у цьому виді трудової діяльності. Так, наприклад, у 2014 р. у Швеції було відкрито перше в історії цієї країни жіноче адвокатське

бюро. Бюро має назву KRIM (від лат. crimen – злочин). Семеро його адвокатів розмістились у своєму новому приміщенні у центрі Стокгольма, поблизу центрального транспортного вузла. Вони тут разом і живуть, і працюють. Сім-адвокатів жінок, які об'єдналися під одним дахом із тим, щоб вести кримінальні справи. «Ми перше у Швеції жіноче адвокатське бюро, – каже Анніка Ніссер (Annica Nisser), адвокат і співвласник KRIM, – адвокатів-жінок як таких у Швеції багато. Дефіцит починається, коли мова заходить про захисників позивачів» [38].

Принципової різниці між адвокатами-чоловіками й адвокатами-жінками Анніка Ніссер не бачить, але вважає, що справи між ними розподіляються нерівномірно. До того ж, на її думку, у деяких випадках жінці-адвокату зручніше задавати своїм підзахисним дражливі, чуттєві та інтимні питання, що, можливо, чоловікам не зовсім дозволено. Як приклад адвокат наводить справи про згвалтування, у більшості яких позивачами є жінки. Вузької спеціалізації у кримінальних справах у адвокатів KRIM, однак, не буде. Кримінальні справи – це їхня спеціалізація. Усі семеро є співвласницями бюро. Втім, є серед них і ті, хто має досвід роботи із справами підприємців, із соціальними та сімейними справами, а також спеціалісти з міграційних справ. Співвласниці першого шведського жіночого адвокатського бюро прибутки отримують кожний свій, а витрати ділять усі разом. Співвласниці підкреслюють, що це бюро жодним чином не феміністське. Просто вони, жінки-адвокати, вирішили об'єднатися для того, щоб разом бути сильнішими. Адже, на їхній погляд, тоді і ставлення до них у суспільстві буде іншим. Те, чого вони прагнуть, – бути добрими адвокатами, жіночими адвокатами [39].

Попри незацікавленість скандинавських жінок оволодівати професією юриста, слід зазначити, що ця професія надає можливість представницям «слабкої статі» в подальшому зробити блискучу професійну кар'єру не лише в юридичній діяльності, а і в інших сферах життєдіяльності суспільства. Наприклад, фінка Тар'я Халонен (Tarja Halonen) (народилась у 1943 р.) вищу юридичну освіту отримала у Хельсинському університеті, в 1968 р. отримала диплом юриста. Свою професійну кар'єру вона розпочала як юрист в організації профспілок Фінляндії. Свій професійний шлях пройшла від адвоката до президента Фінляндії. Вона стала першою жінкою-президентом в історії Фінляндії. Тар'я Халонен керувала країною протягом максимального терміну – 12 років (2000–2012 рр.), багато уваги приділяла питанням соціальної рівності та підкреслювала важливість турботи про слабких. Оскільки Конституція Фінляндії не дозволяє балотуватися тричі підряд, то в 2012 р. Тар'я Халонен не змогла висунути свою кандидатуру на посаду президента Фінляндії [40].

Висновки. Таким чином, фемінізація адвокатури – це вже не майбутнє, а сьогодення, і у цей процес уже залучено багато жінок-юристів із різних континентів та різних народів незалежно від кольору шкіри, національності, віросповідання тощо. Безумовно, адвокатура має розвиватися на принципі гендерного паритету. Жінки-адвокати та чоловіки-адвокати

повинні мати не лише рівні права, а й рівні можливості щодо реалізації себе у цьому напрямі юридичної діяльності. Це основне завдання на початку XXI ст., яке має бути реалізовано в усіх країнах світу, які обрали шлях на побудову паритетної демократії. І у цьому аспекті досвід країн Євросоюзу заслуговує на увагу, адже ці країни докладають багато зусиль на шляху забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків в адвокатурі.

Література

1. Наша Спілка. Інформаційний бюлетень Спілки Адвокатів України. – 2009. – № 2(4). – С. 31–34.
2. CCBE Lawyers' Statistics 2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ccle.eu/fileadmin/user_upload/NTCdocument/2012_table-of-lawyer.
3. Там само.
4. Зуева М. Женщины-юристы в Британии зарабатывают на треть меньше мужчин / М. Зуева [Електронний ресурс]. – Режим доступу : m.ria.ru/world.../969404173.html.
5. Синица Н. Британия – страна победившего феминизма / Н. Синица [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lady.pravda.ru/articles/entertain/woman/15-10-2012/9171-fem>.
6. Зуева М. Вказ. праця.
7. Багаев В. За жизнь женщина-юрист зарабатывает на 2 млн. долларов меньше мужчины. На Западе знают, как с этим бороться / В. Багаев [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.ru/discussions/za-zhizn-zhenshinayurist-zarabatyvaet>.
8. CCBE Lawyers' Statistics 2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ccle.eu/fileadmin/user_upload/NTCdocument/2012_table-of-lawyer.
9. Мансурова Ф.А. Участие женщин в защите гражданских прав и свобод / Ф.А. Мансурова, Л.О. Терновая [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.sovremennoepravo.ru/.../Участие-женщин-в-защите-гражданских...
10. Schultz Ulrice. Do Female Judges Judge Better? / Ulrice Schultz // Journal of Law & Social Research. – 2012. – № 3. – Р. 29–43. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://global-4-ivs-turing.opera-mini.net>.
11. CCBE Lawyers' Statistics 2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ccle.eu/fileadmin/user_upload/NTCdocument/2012_table-of-lawyer.
12. Суханова Я. Какие профессии выгоднее / Я. Суханова [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.euromag.ru/catalogs/education/20606.html>.
13. Michelson Ethan. Women in the Legal profession, 1970–2010: a study of the Global supply of Lawyers / Ethan Michelson [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://global-4-ivs-turing.opera-mini.net>.
14. Литвинский Д. Три источника расширения французской адвокатуры / Д. Литвинский [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://pravo.ru/review/face/view/67735/>.
15. Michelson Ethan. Вказ. праця.
16. CCBE Lawyers' Statistics 2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ccle.eu/fileadmin/user_upload/NTCdocument/2012_table-of-lawyer.
17. Михеев В. Евросоюз дозрел до матриархата / В. Михеев [Електронний ресурс]. – Режим доступу : alleuropalux.org/?p=2326&print=print.
18. Marsh M. Mary McAleese / Michael Marsh [Електронний ресурс]. – Режим доступу : britanica.com/.../topic/...Mary-McAleese.
19. Гусакова А.И. Женщина в Голландии: гендерные проблемы и способы их решения / А.И. Гусакова [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.polignozis.ru/default.asp?num=6&num2=468>.
20. CCBE Lawyers' Statistics 2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ccle.eu/fileadmin/user_upload/NTCdocument/2012_table-of-lawyer.
21. Первая в Европе женщина-адвокат в хиджабе // Ислам в Пензе. Информационно-просветительский портал. – 2013. – 11 июня. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : penza.bezformata.ru/listnews/evrope-zhenshina-advocat-v-hidzhabe.
22. CCBE Lawyers' Statistics 2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ccle.eu/fileadmin/user_upload/NTCdocument/2012_table-of-lawyer.

23. Michelson Ethan. Вказ. праця.
24. CCBE Lawyers' Statistics 2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ccle.eu/fileadmin/user_upload/NTCdocument/2012_table-of-lawyer.
25. Вестник Кипра. – 2005. – 21 января. – № 486. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.vkcyprus.com/newspaper/kiprskie-novosti/advocat>.
26. CCBE Lawyers' Statistics 2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ccle.eu/fileadmin/user_upload/NTCdocument/2012_table-of-lawyer.
27. Там само.
28. Michelson Ethan. Вказ. праця.
29. CCBE Lawyers' Statistics 2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ccle.eu/fileadmin/user_upload/NTCdocument/2012_table-of-lawyer.
30. Там само.
31. Петрова К. Екатерина Трендафилова – съдията без нюанси / Кристи Петрова [Електронний ресурс]. – Режим доступу : politica.bg/article?id=1934.
32. Michelson Ethan. Вказ. праця.
33. CCBE Lawyers' Statistics 2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ccle.eu/fileadmin/user_upload/NTCdocument/2012_table-of-lawyer.
34. Там само.
35. Michelson Ethan. Вказ. праця.
36. CCBE Lawyers' Statistics 2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ccle.eu/fileadmin/user_upload/NTCdocument/2012_table-of-lawyer.
37. Там само.
38. В Швеции заработало первое в стране женское адвокатское бюро [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.kompravda.eu/online/news/1741161/.
39. Там само.
40. Печко В. Человек недели: Тарья Халонен / В. Печко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.euromag.ru/man_of.../18830.html.

А н о т а ц і я

Анищук Н. В. Жінки в адвокатурі країн Євросоюзу на початку XXI століття. – Стаття.

Стаття присвячено дослідженню проблеми адвокатури в країнах Євросоюзу на початку XXI століття під кутом зору діяльності жінок-адвокатів. Гендерний аналіз, застосований у процесі дослідження, надає можливість по-новому в рамках проблеми забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків розкрити сутність інституту адвокатури у контексті фемінізації юридичної професії.

Ключові слова: жінки-адвокати, адвокатура країн Євросоюзу, фемінізація адвокатури, рівноправ'я жінок і чоловіків, емансипація жінок, гендерна рівність в адвокатурі.

А н н о т а ц и я

Анищук Н. В. Женщины в адвокатуре стран Евросоюза в начале XXI столетия. – Статья.

Статья посвящена исследованию проблемы адвокатуры в странах Евросоюза в начале XXI столетия под углом зрения деятельности женщин-адвокатов. Гендерный анализ, использованный в процессе исследования, дает возможность по-новому в рамках проблемы обеспечения равных прав и возможностей женщин и мужчин раскрыть сущность института адвокатуры в контексте феминизации юридической профессии.

Ключевые слова: женщины-адвокаты, адвокатура стран Евросоюза, феминизация адвокатуры, равноправие женщин и мужчин, эмансипация женщин, гендерное равенство в адвокатуре.

S u m m a r y

Anischuk N. V. Women in the advocacy of the countries of the European Union at the beginning of the 21st century. – Article.

The article is devoted to the study of the advocacy problem in the countries of the European Union at the beginning of the 21st century from the point of view of the activity of women lawyers. Gender analysis used in the research process, enables a new way, in the framework of the problem of ensuring equal rights and opportunities for women and men, to discover the essence of the legal profession in the context of the feminization of the legal profession.

Key words: women-barristers, advocacy of the countries of the European Union, feminization of the legal profession, equality between women and men, emancipation women, gender equality in the legal profession.